

Týždeň od 18. do 24. novembra

ZÁKON A ŽIVOT KREŠŤANA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rimanom 7

ZÁKLADNÝ TEXT

Ale teraz sme boli oslobodení od zákona, pretože sme zomreli tomu, čo nás zväzovalo, takže teraz slúžime novým spôsobom Ducha, a nie starým spôsobom litery. (Rim 7,6)

Len málo kapitol v Biblii vyvoláva toľko diskusií, ako práve siedma kapitola Listu Rimanom. Biblický komentár Cirkvi adventistov siedmeho dňa k tomu píše: „Význam veršov 14–25 patrí medzi najdiskutovanejšie problémy celého listu. Ide predovšetkým o to, či tento opis intenzívneho osobného morálneho zápasu je autobiografický. Ak áno, tak či vyjadruje Pavlovu skúsenosť pred alebo po obrátení. To, že Pavol tu hovorí o vlastnom boji s hriechom, vyplýva z významu použitých slov (pozri Rim 7,7–11; SC 19; 3T 475). Niet pochyb ani o tom, že opisuje konflikt, ktorý viac-menej pozná z vlastnej skúsenosti každá ľudská bytosť konfrontovaná s požiadavkami Božieho svätého zákona.“ (6BC 553)

Čitatelia Biblie sa rozchádzajú v tom, či sa táto kapitola týka Pavlovho života pred obrátením alebo až po ňom. Nech je odpoveď akákoľvek, jedno je isté – len vďaka Kristovej spravodlivosti môžeme prísť bez obáv k Bohu, ktorý nám slúbil, že nás posväť, dá nám víťazstvo nad hriechom a bude nás meniť, aby sme boli „podobní obrazu jeho Syna“ (Rim 8,29).

ZOMRIEŤ ZÁKONU

¹Či neviete, bratia – ved' hovorím tým, ktorí poznajú zákon –, že zákon panuje nad človekom, kým žije? ²Vydatá žena je zákonom viazaná k svojmu mužovi, kým je živý. Keď však muž zomrie, žena je oslobodená od zákona, ktorý ju viazal k mužovi. ³A tak teda ak sa oddá inému mužovi, kým žije jej muž, bude sa nazývať cudzoložnicou. Keď však jej muž zomrie, je slobodná od zákona a nie je cudzoložnicou, ak sa vydá za iného. ⁴Tak aj vy, bratia moji, zomreli ste zákonu skrze Kristovo telo, aby ste patrili inému, tomu, ktorý bol vzkriesený z mŕtvych, aby sme prinášali ovocie Bohu. ⁵Lebo keď sme boli v tele, pôsobili v našich údoch hriechne vaše vyvolané zákonom, aby sme smrti prinášali ovocie. ⁶Ale teraz sme boli oslobodení od zákona, pretože sme zomreli tomu, čo nás zväzovalo, takže teraz slúžime novým spôsobom Ducha, a nie starým spôsobom litery. (Rim 7,1–6)

Prečítaj si text Rim 7,1–6. Čo sa usiluje vyjadriť apoštol Pavol svojou ilustráciou? Pokús sa vyjadriť hlavnú myšlienku jeho „obrazu“ vlastnými slovami.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavlova ilustrácia sa nám môže zdať na prvý pohľad trocha „neprehľadná“, ale pozorné čítanie nám pomôže odhaliť jeho uvažovanie.

V širšom kontexte celého listu sa Pavol zaoberá bohoslužobným systémom ustanoveným na vrchu Sinaj. Práve tento systém sa často nazýva „zákon“. Židia Pavlovej doby nevedeli pochopiť, že tento Bohom daný systém sa mal skončiť zavŕšením Mesiášovho diela. Práve na to sa apoštol sústreďuje.

Pavlova ilustrácia vyjadruje vo svojej podstate toto: Žena je vydatá za muža. Zákon ich život spojil do času, kým jej manžel žije. Po jeho smrti je zbavená záväzku, ktorý vyplýva z tohto vzťahu (Rim 7,3).

Prečítaj si ešte raz text Rim 7,4.5. Ako apoštol Pavol aplikuje príklad zákona o manželstve na náboženský systém judaizmu?

Podobne ako smrť muža vyslobodzuje ženu od „zákona jej manžela“, tak aj smrť starého života v tele – prostredníctvom Krista – zbavuje Židov záväzku k zákonu, ktorý mali zachovávať až do príchodu Mesiáša. Teraz môžu vstúpiť do „nového vzťahu“. Sú pozvaní na svadbu s prichádzajúcim Mesiášom, aby prinášali ovocie na Božiu slávu.

V spojení s ostatnými textami apoštola Pavla a Biblie prideme k záveru, že nie je logické vysvetľovať tieto slová tak, že od tejto chvíle už pre ľudí Desatoro neplatí. Títo vykladači nechcú povedať, že by už neplatilo celé Desatoro. Väčšinou tým chcú ukázať len to, že pre nich už nie je záväzné prikázanie o sobote, kým zvyšných deväť prikázaní ďalej dôsledne dodržiavajú. Vysvetľovať Pavlove slová v Rim 7,4.5 takýmto spôsobom znamená podsúvať im význam, ktorý nikdy nemali.

- Prečo je nebezpečné vkladať do biblického textu význam, ktorý v ňom nie je? Ako sa tomu dá vyvarovať? Ktoré „tradície“ vo vašom spoločenstve neobstoja vo svetle skutočného významu biblického textu?

APLIKÁCIA

HRIECH A ZÁKON

7Čo teda povieme? Je zákon hriechom? Určite nie. Ale hriech som nepoznal; poznal som ho len pomocou zákona. Lebo žiadostivosť by som nebol poznal, keby zákon nebol povedal: Nepožiadaš! **8**Hriech sa však chopil príležitosti a skrze prikázanie vzbudil vo mne všelijakú žiadostivosť. Lebo bez zákona je hriech mŕtvy. **9**Ja som však kedysi žil bez zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil. **10**Ja som však zomrel a ukázalo sa, že prikázanie, ktoré má viesť k životu, prinieslo mi smrť. **11**Lebo keď sa hriech chopil príležitosti, oklamal ma pomocou prikázania a tým ma usmrtil. (Rim 7,7–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ak v predchádzajúcich veršoch hovoril Pavol o celom systéme náboženských obradov, ako máme potom rozumieť veršu 7, ktorý priamo cituje jedno z prikázání Desatora? Popiera tým to, čo sme povedali v predošlej časti?

Určite nie. Nesmieme zabudnúť na to, že pre Pavla slovo zákon zahrnovalo aj Desatoro, ale nebolo obmedzené len naň. Pavol používa ako príklad jedno z týchto prikázání; ale mohol použiť ktorékoľvek iné nariadenie Starej zmluvy. Kristovou smrťou a vzkriesením bol tento systém náboženských obradov ukončený. To však nemôže znamenať koniec platnosti morálneho zákona, ktorý bol vydaný dávno pred udalosťami na vrchu Sinaj a platí aj po Golgote.

Prečítaj si text Rim 7,8–11. Čo v týchto veršoch apoštol hovorí o vzťahu medzi zákonom a hriechom?

Boh sa zjavil židovskému národu a jasne ukázal, čo je správne v oblasti morálky, medziludských vzťahov, obradov a zdravia. Upozornil ich tiež na následky nerešpektovania týchto pravidiel a jasne ich nazval hriechom. Pavol vysvetľuje, že byť tohto „zákona“, nevedel by, že chamtivosť a žiadostivosť je hriech. Vo chvíli, keď spoznám Božiu vôľu, jasne si uvedomím svoju hriešnosť a svoj stav. Zistím, že som odsúdený na smrť. V istom zmysle teda „zomieram“.

Pavol sa snaží týmto spôsobom osloviť veriacich Židov, ktorí si „zákon“ veľmi vážili. Ich pozornosť chce nasmerovať na Ježiša. Chce im ukázať, že zákon bol potrebný, ale jeho funkcia má svoje hranice. Zákon nám má poukázať na potrebu záchranu. Nikdy nemal byť prostriedkom, ktorý by nás zachránil. Zachrániť nás môže jedine Ježiš.

APLIKÁCIA

- Ako na teba pôsobí myšlienka, že tvárou v tvár zákonu „zomieraš“? Je to dôvod na malomyseľnosť? Chceš prijať pozvanie Ježiša Krista, ktorý ti práve v tejto chvíli ponúka záchranu a večný život?

ZÁKON JE SVÄTÝ

¹²A tak zákon je svätý, aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré. ¹³Stalo sa mi to dobré azda príčinou smrti? Určite nie. Ale aby sa hriech ukázal ako hriech, skrze to dobré mi spôsobil smrť, aby tak skrze prikázanie ukázal hriech celú svoju hĺbku hriešnosti. ¹⁴Vieme totiž, že zákon je duchovný. Ale ja som telesný, predaný do otroctva hriechu. ¹⁵Veď ani nerozumiem, čo robím. Nerobím totiž to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím. (Rim 7,12–15)

Prečítaj si text Rim 7,12. Prečo by zákon nemal byť svätý, spravodlivý a dobrý? Prečo podľa teba Pavol cíti potrebu zdôrazniť tieto charakteristiky zákona?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Židia mali k zákonu veľkú úctu. Aj Pavol sa o ňom vyjadruje pozitívne. Zákon je skvelý dar, ktorý má svoj účel. Nikdy však neurobí to, na čo nebol určený – nezachráni nás od našich hriechov. To môže urobiť jedine Ježiš.

Prečítaj si text Rim 7,13. Koho Pavol obviňuje za svoj úbohý stav? Prečo je také dôležité pochopiť, že zdrojom našej hriešnosti nie je zákon, ale náš hriešny stav?

Pavol v tomto verši predstavuje „zákon“ v tom najlepšom svetle. Ukazuje, že za jeho hriešny stav nemôže zákon, ale hriech. Hriešnikov z nás nerobí zákon, ale „celá hĺbka našej hriešnosti“ a „všelijaká žiadostivosť“ (Rim 7,8). Zákon je dobrý, lebo vyjadruje Božie zásady pre naše správanie. Ale ako hriešnikov nás odsudzuje.

Prečítaj si text Rim 7,14.15. Prečo sa zákonu tak dobre darí odhaľovať našu hriešnosť?

Každý z nás zúfalo potrebuje Krista. Len on nás môže zbaviť odsúdenia (Rim 8,1). Jedine on má moc vyslobodiť nás z otroctva hriechu.

Pavol o sebe hovorí ako o človeku, ktorý je „predaný do otroctva hriechu“. Je otrokom hriechu. Nie je slobodný. Nemôže robiť to, čo by chcel. Snaží sa robiť to, čo od neho požaduje zákon, ale hriech mu to nechce dovoliť.

Touto ilustráciou sa Pavol snaží ukázať svojim bratom Židom nesmiernu potrebu Mesiáša. Už predtým zdôraznil, že víťazstvo je možné len vďaka milosti (Rim 6,14). Túto myšlienku opäť potvrdzuje v siedmej kapitole. Žiť „pod zákonom“ znamená otročiť hriechu, tomu nemilosrdnému otrokárovi.

- **Aká je tvoja skúsenosť s tým, že hriech nás naozaj „zotročuje“? Kedy si v pokušení zahrávať sa s hriechom? Prečo sa nám často zdá, že máme všetko v súvislosti s hriechom a pokušením pod kontrolou? Kedy podliehaš pokušeniu? Prečo je dôležité vedieť, že aj napriek pádom máme u Ježiša neustále otvorené dvere? V čom spočíva podľa teba dôležitosť každodenného odovzdania sa Ježišovi?**

APLIKÁCIA

ĽUDSKÁ SLABOSŤ

¹⁶Ak však robím to, čo nechcem, súhlasím s tým, že zákon je dobrý. ¹⁷Potom to však nekonám ja, ale hriech, ktorý prebýva vo mne. ¹⁸Viem totiž, že vo mne, teda v mojom tele, neprebýva dobro. Mám vôľu robiť dobro, ale nemám schopnosť uskutočniť ho. ¹⁹Nerobím totiž to dobré, čo chcem, ale konám zlé, čo nechcem. ²⁰Ak však robím to, čo nechcem, nerobím to ja, ale hriech, ktorý prebýva vo mne. (Rim 7,16–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Rim 7,16.17. Aký zápas tu apoštol predstavuje? V čom sa jeho skúsenosť podobá tvojej skúsenosti?

Zákon je ako zrkadlo, ktorým nám Duch Svätý ukazuje, v čom nespĺňame Božie požiadavky. Svojím úsilím naplniť tieto požiadavky dáva hriešnik najavo, že s nimi súhlasí. Zákon je teda dobrý. V neporiadku sme my.

Prečítaj si text Rim 7,18–20. Ktoré myšlienky tu apoštol Pavol znova zdôrazňuje? Prečo je podľa teba tento dôraz taký silný? Čo ním chce Pavol ukázať?

Aby sme si uvedomili, ako veľmi potrebujeme Krista, Duch Svätý nás vedie k tomu, aby sme prežili skúsenosť starozmluvného ľudu. Ellen Whiteová to opisuje takto:

„Ľud si neuvedomoval svoju hriešnosť a nechápal, že bez Krista nedokážu zachovávať Boží zákon. Zmluvu s Bohom však uzavreli. Nazdávali sa, že znova budú vedieť veriť, a vyhlásili: *Všetko, čo povedal Hospodin, budeme plniť a poslúchať* (2Moj 24,7). ... Boli svedkami, keď Boh vo svojom strašnom majestáte oznámil svoj zákon. Vtedy sa pod Sinajom zachvievali od strachu. Napriek tomu sa však o niekoľko týždňov spreneverili zmluve s Bohom a klaňali sa rytine. Porušená zmluva im nedávala nijakú nádej na Božiu priazeň. Uvedomili si svoju hriešnosť a potrebu odpustenia. Cítili, že zachrániť ich môže len Spasiteľ...“ (DA 371.372; TV 274)

Ak sa kresťania každý deň nanovo neodovzdajú Kristovi, slúžia naďalej hriechu – hoci to veľmi neradi pripúšťajú. Ospravedlňujú to tým, že cesta k posväteniu je dlhá. Nikto od nich nemôže čakať hneď zázraky. Siedmu kapitolu Listu Rimanom by sme však nemali používať ako výhovorku, ak nemáme odvahu odovzdať svoj život úplne Ježišovi a prosiť ho o víťazstvo. Tento text v skutočnosti ukazuje našu slabosť v boji s hriechom, ale zároveň nám dáva nádej na víťazstvo, ktoré nám chce dať Ježiš.

APLIKÁCIA

■ Je skúsenosť sklamania zo samého seba, ako ju Pavol v tejto kapitole opisuje, aj tvojou skúsenosťou? Zažil si v živote víťazstvo, ktoré Ježiš sľúbil tým, čo mu budú dôverovať? Ak nie, čo ti v tom bráni?

VYSLOBODENIE ZO SMRTI

²¹Objavujem teda taký zákon, že ak chcem robiť dobro, mám v dosahu len zlo. ²²Lebo podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom, ²³ale vo svojich údoch vidím iný zákon, ktorý bojuje proti zákonu môjho rozumu a drží ma v zajatí zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch. ²⁴Ja úbohy človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti? ²⁵Jedine Bohu nech je vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána. A tak teda ja sám svojím rozumom slúžim Božiemu zákonu, ale telom zákonu hriechu. (Rim 7,21–25)

Prečítaj si text Rim 7,21–23. Kedy prežívaš podobný zápas vo svojom živote najčastejšie? Čo je príčinou tohto zápasu? Prečo je dôležité pochopiť, že samotný zápas nie je znamením toho, že nežijeme dobrým kresťanským životom?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol v tejto časti hovorí o inom zákone, ktorý často ovláda jeho život – o zákone hriechu. Služiť hriechu však v konečnom dôsledku znamená smrť (pozri Rim 7,10.11.13). Práve preto nazýva svoje telo „telom smrti“.

Vo svojej mysli však chce slúžiť Božiemu zákonu. Pod vplyvom Ducha Svätého s týmto zákonom súhlasí a túži podľa neho žiť a zachovávať ho. Keď sa však o to snaží, nedarí sa mu to, pretože ho stále láka a vábi to zlé. Kto z nás nikdy neprežil podobný boj? V mysli jasne vieme, čo máme robiť, ale napriek tomu nemáme dostatok síl.

Prečítaj si text Rim 7,24.25. Čo nás podľa Pavla môže vyslobodiť z ťažkostí, o ktorých hovorí a ktoré sú často realitou aj nášho života?

Niektorí čitatelia Biblie si kladú otázku, prečo sa Pavol po tom, čo slávnostne vysloví vďačnosť veľkému Bohu (7,25), opäť vracia k myšlienke svojej slabosti. Podľa niektorých je to akési zhrnutie posolstva celej siedmej kapitoly, ktoré má byť dané do kontrastu s nádhernou správou nasledujúcej kapitoly o slávnom vyslobodení. Iní vykladači sa domnievajú, že slová „teda ja sám svojím rozumom slúžim Božiemu zákonu, ale telom zákonu hriechu“ (7,25) majú ukázať, že ak sa snažím „ja sám“, nechávam Krista stranou a prehrávam. Bez Krista sme vopred odsúdení na neúspech.

Či je správny ten alebo onen výklad, to podstatné sa nemení – bez Krista sme v boji s hriechom bezmocní. V ňom máme nový život. V boji s vlastným sebecstvom sa môžeme držať jeho zaslúbenia o víťazstve. Toto rozhodnutie však musíme urobiť my sami. Nikto iný sa nemôže rozhodnúť za nás. To je jediná cesta k víťaznému životu.

- Na čo sa vo svojom živote sústreďuješ – na svoje prehry a zlyhania, alebo na mocného Boha, ktorý ťa chce zachrániť a vyslobodiť? Ako sa to prejavuje v tvojom živote? Ktoré praktické kroky ti pomáhajú držať sa pevnejšie milujúceho Záchrancu? Pamätaj, že len on jediný má moc zmeniť tvoju slabosť na víťazstvo!

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Pavol túžil, aby jeho bratia pochopili, že práve sláva odpúšťajúceho Spasiteľa dáva zmysel celému judaizmu. Chcel, aby pochopili, že keď Kristus prišiel na tento svet, predobraz sa stal skutočnosťou. Keď Kristus zomrel na kríži ako obeť za hriech, obradný zákon stratil svoju účinnosť. Napriek tomu bol slávny a úzko súvisel s morálnym zákonom. Niesol v sebe pečať božskosti a vyjadroval jeho svätosť a spravodlivosť. Ak boli tieto nariadenia, ktoré stratili svoju platnosť, také úžasné, o čo vznešenejšie musí byť ich naplnenie v osobe Ježiša Krista, ktorý sa zjavil a obetoval...“ (6BC 1095)

„V Rim 7,25 apoštol píše: *Svojím rozumom slúžim Božiemu zákonu, ale telom zákonu hriechu.* To je to najjasnejšie vyjadrenie, z ktorého sa môžeme naučiť, že jeden a ten istý človek (veriaci) slúži súčasne Božiemu zákonu aj zákonu hriechu. Človek je súčasne ospravedlnený a zároveň hriešnik (latinsky: simul iustus est et peccat). Pavol totiž nehovorí: „*Moja myseľ slúži Bohu.*“ Nehovorí ani: „*Moje telo slúži zákonu hriechu.*“ Apoštol hovorí: „*JA SÁM!*“ To znamená, že celá jeho bytosť je v tomto rozdvojenom stave. Preto Bohu ďakuje, že môže slúžiť Božiemu zákonu, a zároveň prosí o milosť a odpustenie, že slúži zákonu hriechu. Nikto však nemôže o telesnom (neobrátrenom) človeku povedať, že slúži Božiemu zákonu. Apoštol hovorí: *Vidíte? Je to tak, ako som povedal: Svätí (veriaci) sú súčasne hriešni aj spravodliví.* Sú spravodliví, lebo veria v Krista, ktorého spravodlivosť ich prikrýva a je im pripočítaná. Zároveň sú však hriešnikmi, pretože nenapĺňajú zákon a neustále majú hriešne túžby. Sú ako chorí ľudia, o ktorých sa stará lekár. Sú vážne chorí, ale dúfajú a začína im byť lepšie. Čoskoro opäť nadobudnú svoje zdravie. Takíto pacienti by si najviac uškodili tým, že by začali vyhlasovať, že sú už v poriadku, pretože by tým len ešte viac ochoreli (než boli chorí pôvodne).“ (LUTHER, Martin, *Commentary on Romans*, str. 114.115.)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si Lutherovu poznámku k textu Rim 7,25. Súhlasíte s jeho argumentáciou alebo nie? Zdôvodnite svoje tvrdenia.
2. O kom je podľa vás 7. kapitola Listu Rimanom? O Pavlovi pred, alebo po obrátení? Alebo táto kapitola hovorí o niečom úplne inom? Ako svoju odpoveď zdôvodníte?
3. Ako vysvetlíte, že aj pokrstení a znovuzrodení kresťania zápasia s hriechom? Nemali by sme automaticky víťaziť nad každým hriechom? Alebo budeme vždy hrešiť? Alebo je odpoveď niekde „medzi“?
4. Aké možné nebezpečenstvo vyplýva z názoru, že ako kresťania budeme vždy hrešiť, vždy zlyhávať, vždy prestupovať Boží zákon? Na druhej strane, aké možné nebezpečenstvo vyplýva z názoru, že ako kresťania musíme zvíťaziť nad každou nesprávnou vecou, zlou myšlienkou, zlým sklonom, pretože inak nebudeme spasení?